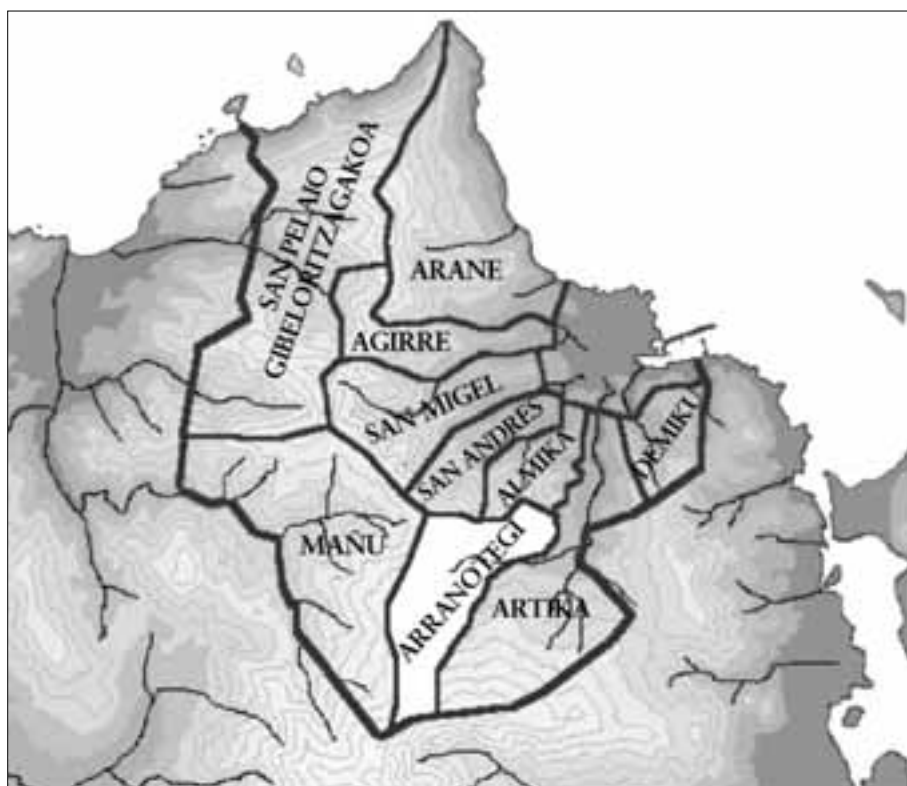

ARRANOTEGI auzoa

Arranotegi (auzoa)

Kokapena: Arranotegi; VII. eta X. mapa.

Ohar ling.: ‘Arrano’ + -tegi. Oinarria den ‘arrano’ hitza sinkopatu egin da eta ‘arno’ bilakatu da. Beste alde batetik, -tegi atzizkiaren bokal arteko belarea galdu ostean (-g- > Ø), ondoan gelditu diren bokalek bat egin dute, aukera bi izan dutelarik: *Arnoti* eta *Arnote* (Ik Arranotegi auzoan **Akulategi** parajea edo Hirigunean **Aroztegi** kalea).

Arranotegi > *Arnotegi* > *Arnoti*, *Arnote*

Bada, hala ere, bilakaera honetatik kanpo gelditzen den *Arronategi* aldaera; idatziz XVIII. mendetik aurrera jaso da, eta, azken mendean, kaletarren artean ahoz indar handiz zabaldu da. Aldaera hori metatesiz sortutakoa da:

Arranotegi > *Arronategi*

Oharrak: Gaurko *Arranotegi* auzoan hiru paraje bereiz daitezke: Bat, **Akulategi**, **Akulategiko erreka**ren eta **Kantaratxu** erreka^{ren} artekoa; bestea, *Arranotegi*, **Kantaratxu** eta **Munapeko erreka**ren artekoa; eta azkenik, **Astazabale** eta bere hegoaldeko isurialdea. XIX. mendera arte, paraje hauek, herri basoak ziren, bereziak eta poblamendurik gabekoak.

1285eko Bermeoren zabalkuntzan, ematen du, hiribilduaren mugak ez zirela iristen paraje hauetara:

“Por do taja la agua de Lamiaran adentro, é por el somo de la sierra que es sobre la caseria de los fijos de don Sancho de Galdacano, é por esa senda que recuda por sobre Achonaraen al rio que ba por entre Nafarrola, é Zuloeta, é por ese rio arriba que recuda en destajo al somo de la tierra, é por el cuesto de esa sierra por sobre Morteruza, é por Ordoña que recuda a Burgos [sic], é de Burgoa fasta Bermejo, con montes, é fontes, é con entradas, é exidas” ¹²⁰⁶

Nafarrola eta Zulueta arteko errekatik gora egiten du mugak. Erreka, **Arranotegikoa** edo **Frantzuerreka** esaten zaiona da; baina ez dago argi, erreka honetako zein adarretik egiten ote zuen mugak, **Laubidietatik** jaisten denetik ala **Sollubeko iturritik** datorrenetik. Mugak lehenengotik egiten bazuen, *Arranotegi* Bermeoren eskumenetik kanpo geratzen zen; bigarrenetik egiten bazuen, berriz, hiribilduaren jurisdikziokoa zatekeen.

1366an, argi geratu ziren eremu hauek Bermeoko hiribilduaren eskumenera:

“De encima de la Sierra que llaman de Solue do esta amojonado, é dende fasta Iturrieta como ba el arroyo de parte de Hemerando fasta la puente de Gabancho como ba el rio por la Rueda Vieja, é dende como ba é taja el rio fasta la mar, et de como ba a la mar de la entrada de dicho rio de Bakio fasta en Bermejo; é del dicho Lugar de Solue de la otra parte fasta en Esquiaga por do parte el termino de Mundaca fasta la mar” ¹²⁰⁷

Mugak, **Sollubetik Ezkiagaraino** egiten duenez, hiribilduaren barruan gelditzen dira **Akulategi** eta **Arranotegiko** inguruak.

Lehenago esan den legez, XIX. mendean egin ziren kontzesioetara arte, *Arranotegiko* parajeak herri basoak izan ziren. Agiriek argi erakusten dute, inguru honetako herri basoen ustiakuntza.

1634. *“Alboniga. Libro de fabrica, 1600-1668. Gasto en traer los maderos asta la yglesia del monte de Arranotegui con los carreteros”* ¹²⁰⁸

1206 Iturriza Zabala, Juan Ramon (1793), II; 209.

1207 Iturriza Zabala, Juan Ramon (1793), II; 209.

1208 BEHA. A-78/6-6.

1652. “*Pleito del conde de Lences [Billela] contra Diego de Abaroa sobre aprovechamiento de montes para ferrerías*”¹²⁰⁹

1702. “*Remate de montazgos de Galdiz, Arranotegui, Alchur, Gastaña çarra y Aranbalz*”¹²¹⁰

1728. “*Trabajo de ver el monte que compró [egurra, suposatzen da] Joseph de Turpin en el termino de Arranotegui*”¹²¹¹

1731. “*Hipoteca de bienes y propios municipales [udaletxearen eraikuntzarako]: montes de Galdiz que estan a la orilla del mar, Arranotegui que esta en el camino que se va a Bilbao*”¹²¹²

1731. “*920 cargas de carbon en rama madura*”¹²¹³

XIX. mendearen hasieratik hasi zen udala herri lurretan kontzesioak egiten, baserriak eraikitzeko. Garai hartan, gaurko *Arranotegi* auzoko parajeak, **Mañu**, **Almika** eta **Artikako** eremuak ziren eta eraikitako baserriak auzo haiei zegozkien: **Akulategi** baserria, **Artika** auzoari; **Altxurraga**, **Madariaga**, **Zumeldi**, **Erramontxune** eta **Lokedo**, **Mañuri**; **Urkamendi**, **Longane**, **Ariztitxu**, **Mintegitxu**, **Estratzaillune**, **Munape**, **Arranotegi** eta **Solozabaleta**, **Almikari**.

1860an, sortu zen *Arranotegi* auzoa, aipatutako baserriak bilduz bertara. Hona hemen agiria:

“*Longuena, Urcamendi, Minteguichu, Estrasallun, Munape, Arranotegui, Pepe- Erregoiti del bº Alboniga; Pepeto, Bustarguillia, Sumeldi, Madariaga y Achurra del bº Mañuas y Aculategui del bº Artigas se separan de dhos barrios y se forma con ellos uno nuevo llamado Arranotegui*”¹²¹⁴

XIX. mendearen lehen zatian, **Ataun** izeneko baserri bat aipatzen da agirietan. Deskribapenek, **Akulategi** parajearen goialdean ipintzen dute. *Altxurraga* baserria izan daiteke edo, *Altxurraga* eta **Sollubeko iturriaren** artean egon zen beste etxeren bat. 1860ko nomenklatorrean ez agertzeak, lehenengo aukeraren alde egitea bultzatzen du.

Azkenik, XX. mendean, *Estratzaillune* baserriaren hegoaldean, baserri honetakoek, **Bistalegre** esaten zaion etxe berria eraiki zuten.

Ahozkoa:	“ Arranótegi ”	101
	“ Arronátegi ”	086, 087, 089, 116, 119, 120, 121, 127, 140
	“ Arronótegi ”	164
	“ Arnótegi ”	085, 090, 101, 118, 120, 130, 140, 166
	“ Arrótegi ”	124
	“ Arnóti ”	085, 121, 126
	“ Arnóte ”	119, 120
	“ Arnóte barriue ”	090
	“ Arnóte barriçue ”	139
	“ Arnótegi barriue ”	136

Idatzizkoa:

1578	<i>Arranotegui, a la parte de</i>	VEKA	R.R. Ejec	C2497	47
1577-78	<i>Arranotegui</i>	BFA. K.	3174/6	160-165b	

1209 BFA. K. 719/2; 5.

1210 BUA. AL. 1680-1710; 288.

1211 BUA. 1560. Libro de cuentas; 190b.

1212 BUA. 1161/6. Cancel. de censos; 60b.

1213 BFA. K. 3583/1; 55b.

1214 1860. BUA. 5. Rotul. de calles.

1629	<i>Arronotegui</i>	BUA 928. <i>Mojonera. 1749</i> 36
1629	<i>Arronotegui, Arranotegui, Arranoteguy</i>	BUA 928. <i>Mojonera. 1749</i> 60, 60b, VEKA S.V. C1086 157b-165b
1629	<i>Arranotegui</i>	BEHA A-78/6-6
1634	<i>Arranotegui, monte de</i>	VEKA S.V. L1528/3 1-5b
1652	<i>Arranotegui, monte y termino de</i>	BFA. K. 719/2 5
1652	<i>Arranoteguis, monte de</i>	VEKA S.V. L1528/3 2-9
1655	<i>Arranoteguis, terminos de</i>	VEKA S.V. L1528/3 1b-38
1656	<i>Arranoteguis, montes que llaman</i>	BUA AL. 1680-1710 288
1702	<i>Arranotegui, montazgos de</i>	BUA 1560. <i>Libro de cuentas</i> 190b
1728	<i>Arranotegui, termino de</i>	BFA. K. 1830/2 50
1730	<i>Aranotegui, montes de</i>	BUA 1161/6. <i>Cancel. de censos</i> 60b
1731	<i>Arronotegui, monte de</i>	BFA. K. 3583/1 55b
1731	<i>Arronotegui, montes</i>	BUA 922. <i>Libro visitas</i> 7
1733-1845	<i>Arnoategui, monte</i>	
1743	<i>Arronategui, biberio nuevo del term. de</i>	BUA 1560. <i>Libro de cuentas</i> 332
1767	<i>Arronategui, termino de</i>	BFA. <i>Bust</i> 568/3 10
1767	<i>Arrunategui, termino de</i>	BFA. <i>Bust</i> 568/3 1b
1775-1831	<i>Arranotegui</i>	BUA 915. <i>Hipotecas. 1775</i> 130
1786	<i>Arronategui, cava en</i>	BUA 842. <i>Libr. y recibos</i> 40b, 44b
1788	<i>Arronategui, montes comunes de</i>	BUA 990/2. <i>Recibos</i> 16
1791	<i>Arnoategui, termino de</i>	BUA 990/5. <i>Recibos</i> 73
1794	<i>Arronategui, termino de</i>	BUA 991/3. <i>Recibos</i> 22
1835	<i>Arrunategui, termino de</i>	BUA 1625. <i>Conc. de terrenos</i> 11b
1843	<i>Arnotegui, intermediacion de</i>	BUA 39/1. <i>Enajen. y conc.</i> 35/40
1844	<i>Arronategui, monte</i>	BIBL YrJA 111
1844	<i>Arronategui, cantera en</i>	BIBL YrJA 51
1860	<i>Arronategui, barrio</i>	BUA 5. <i>Rotul. de calles</i>
1893	<i>Arronategui</i>	BUA 984/3. <i>Remate de hierbas</i>
1895	<i>Arronategui, vecinos de</i>	BAHP.N.BL 7550 326
1903	<i>Arranotegui, barrios de</i>	BAHP.N.BL 8574 186b
1910	<i>Arronategui, heredad</i>	BUA 1435. <i>Fincas rústicas</i>
1923-24	<i>Arronategui, heredad</i>	BUA 404. <i>Fincas rústicas</i>
1925	<i>Arranotegui, casas de</i>	BUA 881/12. <i>Deslindes</i> 2b
1938-39	<i>Arnuote, barrio de</i>	BUA 1240/9. <i>Lanas</i> 4b
1938-39	<i>Arronategui, barrio de</i>	BUA 1240/9. <i>Lanas</i> 5b
1958	<i>Arronategui, montes de los llamados</i>	GJE fk:2702 L35;69
1968-1974	<i>Arnategui, monte</i>	BUA B-330. <i>Montes</i> 268-581
1969	<i>Arronategui, nucleo rural de</i>	BUA 1432/54 4
1970	<i>Arronategui, monte</i>	BUA <i>Inventario de bienes</i> 4
1972	<i>Arronategui, barrio</i>	BIBL ESEC-GB 14

Akulategi (baserria)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Ohar ling.: Baserri honek izen bi hartu izan ditu: *Arriandiaga* eta *Akulategi*.

Lehenengo izena gaur egun ia ez da ezaguna. Idatziz jasotako *Arriandiyeta* aldaerak, oinarria den hitz elkartua *-i* bokalez amaitutakoa denez, *-eta* leku-atzizkiaren aurrean epen-tesia erakusten du, hiatoa apurtzeko:

Arriandieta > *Arriandiyeta*

Bigarren izena, *Akulategi*, XVI. mendean *Aquilotegui* jaso da, baita *-i* bokal palatalak albo-karian eragindako bustidurarekin ere: *Aquillotegui* (Ik. Arranotegi auzoko **Akulategi** parajea). Nahiz eta [q] grafiaz idatzi, *-ui-* diptongoa dago. Gero, diptongoak *-ui-* > *-u-* eman du. Mitxelenak dioenez, «Hay variantes despatalizadas, sin desarrollo de *i* a veces, incluso alli donde el fenómeno no es regular: lab. *Akhulo* 'aguijada' (Leiç., etc.), b.-nav. vizc. (RS 180)

Zuhaitz osoak ere saltzen zituen udalak eraikuntzarako:

1843an:

“Razón de arboles que el ayuntamiento vende a remate.. Baso Galan, Arech oquer, monte Ureta, arriba de Baso Galan, Mañuas, Gorta Ederra, Mintegui, al pie de la Cadena, Sesencorta, y al pie de Landa, arriba de Landa, Aculategui” ¹²¹⁸

eta 1921ean, **Munape** baserriaren berreraiketarako:

“Tala de 104 robles del monte Akulategi para reconstruir la casa Sakoneta o Munepe destruida por incendio en febrero de 1921” ¹²¹⁹

Basoak berriztatzeko, zuhaitz landareak ateratzen ziren paraje hauetatik, herri-mintegieta-
ra eramateko (Ik. **Galdizko mintegia** eta **Zuluetaburu**):

“Trabajos en los montes comunes: sacar plantios por si nacidos, volverlos a plantar en parajes determinados despues de limpiarlos y espinarlos y cabas hechas en ellos y en los viberos y montes comunes: (...) En el termino de Aculategui: limpieza de plantios de robles de si nacidos” ¹²²⁰

Gaur, gelditzen den herri baso bakarra da *Akulategikoa*. Lehenago zabalagoa izan zen; 1851n, basoaren 60 sail saldu ziren ¹²²¹.

Ahozkoa:	“Akulėti”	115, 119
	“Erribasoá”	117, 119
	“Erribasué”	121

Idatzizkoa:

1578	<i>Aquillotegui, arroyo que baxa de</i>	VEKA R.R. Ejec. C2497 47
1652	<i>Aculategui, montes del termino de</i>	VEKA S.V. L1528/3 1-5
1652	<i>Aculateguis, monte de las</i>	BFA. K. 719/2 4,4b
1656	<i>Aqulateguis, montes que llaman de</i>	VEKA S.V. L1528/3 1b-38
1680	<i>Aculategui, montazgo</i>	BFA. K. 3583/1 68
1699	<i>Aculateguiz, montes de</i>	BUA 1560. Libro de cuentas 46b
1700	<i>Aculateguis, monte de</i>	BUA 1560. Libro de cuentas 49b
1712	<i>Aculateguis, montes de</i>	BUA 1560. Libro de cuentas 142
1730	<i>Aculattegui, montes de</i>	BFA. K. 1830/2 50
1731	<i>Aculategui, monte</i>	BFA. K. 3583/1 60, 60b
1745	<i>Aculategui, monte concejil</i>	BFA. K. 1870/18 4b
1749	<i>Aquillotegui</i>	VEKA Pl. y Dib.nº 783 ¹²²²
1774	<i>Aculategui, monte</i>	BUA 250/13. Cargos y datas 27
1787	<i>Aculategui, montes comunes</i>	BUA 990/1. Recibos 18
1792	<i>Aculategui, monte de</i>	BUA 991/1. Recibos 43b
1796	<i>Aculategui, trabajos en</i>	BUA 1136. Libr. y recibos 36c
1797	<i>Aculategui, montes comunes</i>	BUA 1136. Libr. y recibos 47b
1807	<i>Aculategui, termino y monte de</i>	BUA 1590. Junta de policia 10b
1813	<i>Aqulategui</i>	BFA. Bust 567/7 11
1843	<i>Aculategui, termino de</i>	BUA 1289/2. Montazgos 126
1843	<i>Aculategui</i>	BUA 1312/10. Acreedores
1844	<i>Aculategui, monte</i>	BIBL. YrJA 111
1862	<i>Aculategui, monte llamado</i>	BUA B1289,15 1
1862-1887	<i>Aculategui, lotes en</i>	BUA 1289. Venta de montes 58b
1870	<i>Aculategui, termino</i>	BUA 38. Leña
1899	<i>Aculategui, robledal en</i>	BAHP.N.BL 8297 1566
1913	<i>Aculategui, monte comunal de</i>	BUA 246/4. Infrac. ley de montes
1921	<i>Akulategi, monte</i>	BFA. E. LS. C/392-22

1218 BUA. 1312/10. Acreedores.

1219 BFA. E. LS. C/392-22.

1220 BUA. 1136. Libr. y recibos; 47b.

1221 BUA. 1289. Venta de montes; 58b.

1222 1749. España. Ministerio de Cultura. Archivo de la Real Chancillería de Valladolid. PLANOS Y DIBUJOS. DESGLOSADOS 0783.

1923	<i>Aculategui, termino de</i>	GJE	fk:175	L3;240
1942	<i>Aculategui, termino de</i>	GJE	fk:728	L10;188
1947	<i>Aculategui, monte argomal en</i>	GJE	fk:1658	L23;44
1949	<i>Aculategui, termino de</i>	GJE	fk:1889	L25;240
1958	<i>Aculategui, montes</i>	GJE	fk:2702	L35;69

Akulategiburu (parajea)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Ohar ling.: Ik. Arranotegi auzoko **Akulategi** (baserria).

Oharrak: **Akulategi** gainean

Idatzizkoa:

1855	<i>Aculategui-buru, lote de leñas en</i>	BUA	1289.	Leñas (1855)
1863	<i>Aculateguiburu, Arechimieta en</i>	BUA	1289/18.	Leñas (1863)
1876	<i>Aculategui buru, lote de leña en</i>	BUA	38.	Leña

Altxurraga (baserria)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Ohar ling.: Ik. Arranotegi auzoko **Altxurraga** parajea.

Oharrak: 1820 inguruan Jose Marcelino Goienetxeak eta Mateo Otamendik eraikia **Altxurraga** izeneko parajea. 1860. urtera arte **Mañu** auzokoa izan zen; urte honetan, baserri honekin, beste batzuekin batera, **Arranotegi** auzoa eratu zen (Ik. **Arranotegi** auzoa). Bitzita biko baserria izan ohi da. XIX. mendearen erdialdean, Jose Antonio Mendizabal eta Ramon Maria Uriarte apaizaren jabetzakoa izan zen. XX. mendetik aurrera, berriz, Maiz Mendizabal familiakoen jabetzakoa.

Altxurraga baserria, 1981.

Ahozkoa:	“Altzurrá”	066, 086, 090, 091, 115, 116, 117, 118, 119, 126, 127, 134, 142
	“Atzurrá”	114
	“Alzurré”	085, 088
	“Altzorrá”	113, 122

Idatzizkoa:

1809	<i>Achurraga, cas.</i>	<i>BUA 1625. Conc. de terrenos</i>
1818-1850	<i>Achurre, pastores de</i>	<i>BUA 37/6. Ganaderia 26</i>
1820	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BEHA A-78/4-1 68</i>
1821	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BEHA A-78/4-1</i>
1823	<i>Achurra, casa de</i>	<i>BEHA A-77/3-26-VI</i>
1824	<i>Alchurra, cas.</i>	<i>BEHA A-78/4-1</i>
1827	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BEHA A-64/12-6 77b</i>
1827	<i>Maiz, cas.</i>	<i>BEHA A-64/12-6 77b</i>
1829	<i>Alchurra, cas.</i>	<i>BEHA A-78/4-1</i>
1831	<i>Alchurra, caseria de</i>	<i>BUA 915. Hipotecas. 1775 137b</i>
1831	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA 1625. Conc. de terrenos 9-10b</i>
1833	<i>Alchurra, Achurra, cas.</i>	<i>BFA. Bust 101/12 2b, 3b</i>
1835	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA 915. Hipotecas. 1775 151</i>
1836	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BEHA A-78/4-1</i>
1843	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA 1625. Conc. de terrenos 15</i>
1845	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BEHA A-78/4-1</i>
1847-74	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA 5</i>
1849	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA 1160. Cuentas</i>
1850	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BEHA A-78/4-1</i>
1854	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA 946. Ced. vec.</i>
1855	<i>Achurra, casa de</i>	<i>BUA 39/29. Acreedores</i>
1857	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA Padron 1851(3) 92b</i>
1859	<i>Achurraga, cas.</i>	<i>BUA 5. Nuevo Nomenclator</i>
1860	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA 5. Rotul. de calles</i>
1860	<i>Achura, cas.</i>	<i>BUA 5. Rotul. de calles</i>
1864	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BFA. K. 2794/1 8</i>
1884-85	<i>Achurra, propiedad de</i>	<i>BUA 36/2. Leña</i>
1897-98	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA 10. Nomencl. 1897-98</i>
1902	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BAHP.N.BL 8572 688b</i>
1903	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BAHP.N.BL 8575 1103</i>
1910-1923	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA 866;1435;404. Riqu. rúst.</i>
1922	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BFA. E. KZ. C/2</i>
1934	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BFA. E. KZ. C/76</i>
1938	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA 1685. Fich. sanit.</i>
1947	<i>Achurra, caseria de</i>	<i>GJE fk: 1676 L23;102</i>
1950	<i>Achurra, cas.</i>	<i>BUA 1276/10. Lotes de pinos 1</i>

Altxurraga (parajea)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Ohar ling.: Agerraldi zaharrenek oinarrian dagoen hitza ‘altxur’ dela adierazten dute, *-l-* albokariduna, ahozko aldaeretan ere jaso dena: *Alchurbe, Alchurraspi, Alchurra*.

Esanahia galdu duenean, hurbilen zegoen etimologiari egokitu zaio. Hala ere, gaur egu-nean, toponimoak *-aga* leku-atzizkiaren azterna jagon du gehienetan; hau da, bokal arteko belarea galtzean, ondoko bokal berdin biek bat egin dute, eta asimilazio prozesuak ez dio eragin, ez du itxi (*-a > -e*).

Altxurraga > Altxurra > Atxurra

Hala ere, badira salbuspenak, horietan ixtearen arrazoia, *Altxurra* > *Altxurre*, etimologia berrian aurki daiteke edo analisi berrian (-*aga* leku-atzizkia ez duena, -*a* bukaera baino). Ahoz jaso den *Altzorra*, asimilazioz, ireki egin da (-*u* > -*o*-).

Altzurra > *Altzorra*

Oharrak: **Sollubetik Laubidietara** luzatzen den bizkarrean, **Akulategi** gainean. Herri lurrak izan ziren XIX. mendeko pribatizazioetara arte. Hona hemen agirietako aipua:

“1702: Galdiz, Arranotegui, Alchur, Gastañazarra, Arambalz”¹²²³

“Remate de montazgos de galdiz, Arranotegui, Alchur, Gastaña çarra y Arambalz”¹²²⁴

“Venta de cargas en el monte de Alchur”¹²²⁵

Paraje honetako harriaren ustiakuntzaren berririk ere bada:

“Pago a Bachi arrieta y Cirarda, carreteros por traer losas desde Alchurra”¹²²⁶

1803an, sutea izan zen inguru honetan¹²²⁷.

XIX. mende hasieran, lurren kontzesioak ematen hasi zen udala baserriak eraikitzeko; ondorioz, **Altxurraga** baserria eraiki zen paraje honetan.

Ahozkoa:	“ Altzurrá ”	066, 086, 090, 091, 115, 116, 117, 118, 119, 126, 127, 134, 142
	“ Atzurrá ”	114
	“ Altzurré ”	085, 088
	“ Altzorrá ”	113, 122

Idatzizkoa:

1702	<i>Alchur, montazgo de</i>	<i>BUA AL. 1680-1710 288</i>
1702	<i>Alchur, montazgo de</i>	<i>BFA. K. 3583/1 75b</i>
1711	<i>Alchur, monte de</i>	<i>BUA 1560. Libro de cuentas 134b</i>
1733-1845	<i>Achurra, monte</i>	<i>BUA 922. Libro visitas. 47</i>
1779	<i>Alchurra, traer losas desde</i>	<i>BUA 842. Cuentas 19b</i>
1803	<i>Achurra, término de</i>	<i>BUA AL. 1786-1806 167b</i>
1809	<i>Achurraga, concesión en</i>	<i>BUA 1625. Conc. de terrenos</i>
1816	<i>Achurraga</i>	<i>BUA 1325/1. Casas extram.</i>
1844	<i>Alchurra</i>	<i>BUA 1289/2. Montazgos 157</i>
1852	<i>Achurra, punto de</i>	<i>BUA 39/3. Enajen. y conc.</i>
1898	<i>Alchurres, montes de</i>	<i>BAHP.N.BL 8195 1380</i>
1910	<i>Achurra, heredad</i>	<i>BUA 866. Fincas rústicas</i>
1967	<i>Achurrabaso</i>	<i>GJE fk:4846 L54;232</i>

Altxurpe (parajea)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Ohar ling.: Ik. Arranotegi auzoko **Altxurraga** parajea.

Oharrak: **Altxurraga** baserriaren behealdean, ekialdetik. Hala ere, 1850eko aipua, *Altxurragako* mendebaldeko behealdeari dagokio, **Landa** baserriaren ondoan dela zehazten baita.

1223 BFA. K. 3583/1; 75b.

1224 BUA. AL. 1680-1710; 288.

1225 1711. BUA. 1560. Libro de cuentas; 134b.

1226 1779. BUA. 842. Cuentas; 19b.

1227 BUA. AL. 1786-1806; 167b.

1797an sutea izan zen paraje honetan¹²²⁸.

Ahozkoa:

Idatzizkoa:

1794	<i>Alchurbe, termino de</i>	<i>BUA 991/3. Recibos 22</i>
1797	<i>Alchuraspi</i>	<i>BUA 1136. Libr. y recibos 53b</i>
1850	<i>Achurpe</i>	<i>BUA 1289/4. Leñas (1850)</i>
1874	<i>Achurpe, lote de leñas en</i>	<i>BUA 38. Leña</i>

Altzadia (parajea)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-3)

Ohar ling.: Artikulua hartzen duenatarikoa da. *-i* bokalez amaitutakoa denez, bokal horren ostean eta artikuluaurrean epentesia txertatu da, hiatoa apurtzeko, eta bokal itxi horrek artikulua itxiarazi du.

Altzadi + *-a* > Altzadia > Altzadi^{3a} > *Altzadi^{3e}*

Oharrak: **Longane** eta **Aritzitxu** baserrien goialdean.

Ahozkoa: “*Altzádi^{3e}*” 114

Altzadi (parajea)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-2)

Ohar ling.: Ahozkoari jarraituta, ozen osteko afrikaridun aldaera hobetsi da, fitxa buruan jartzeko. Ahoz jaso den aldaeran, *-i* bokal itxiak ondoko bokal irekia gradu batean itxi du (*-a* > *-e*):

Altzadi > *Altzedi*

Oharrak: **Zumeldi** baserriaren goialdean.

Ahozkoa: “*Altzédi*” 118

Idatzizkoa:

1879	<i>Alzadi</i>	<i>BUA 38/1. Leña 4,10</i>
1884-85	<i>Alzadi, término</i>	<i>BUA 36/2. Leña</i>
1886-1887	<i>Alzadi, término</i>	<i>BUA 36/1. Leña 4b</i>

Amezpatuiaga (parajea)

Kokapena: Almika; VII. mapa (D-2,3)

Ohar ling.: Idatziz jaso diren artean, *Amezpatuiaga* aukeratu da fitxa bururako, [-i-] bokala mantentzen duen aldaera zaharrena delako.

Oharrak: Paraje hau, agirieki, **Almika** auzoan ipintzen dute; alde batetik, **Laubidieta** azpian dagoela esaten da; bestetik, mendi edo gaina bat dela adierazten da; azkenik, bertatik pasatzen omen da Bilbotik Bermeorako bidea. Hona hemen aiupak:

“*Y seles pregunte sies verdad que los montes dela dha villa de bermeo que llaman Amezpetuagas Aqulateguis y Arranoteguis estan desde ladha fuente de Arricurrieta acia la dhavilla devermeo*”¹²²⁹

1228 BUA. 1136. Libr. y recibos: 53b.

1229 VEKA. S.V. L1528/3; 1b-38.

“Autos por robo y homicidio contra Frcº de Zameza [Arrietako auzokidea]. Robo y muerte a tres arrieros de la Alcarria en el alto y monte de Amespatiaga de Alboniga, jurisdiccion de Bermeo y camino real y publico para la villa desde la de Vilvao” 1230

“Plantar cagigos bajo de Laubideas en el termino de Amesbategui” 1231

Bermeotik Bilborako bideak Almikako auzunetik **Urkamendira** jotzen zuen eta hemendik, **Astazabaleko** bizkarretik zehar **Laubidietara** egiten zuen. *Amezpatuaga* honek, **Urkamendi** eta **Laubidietara** artean egon behar du: **Astazabalen** edo **Laubidietarago**, baina azken honetara iritsi baino lehen. Inguru horretan kokatu da.

Idatzizkoa:

1656	<i>Amezpetuagas, montes de</i>	VEKA S.V. L1528/3 1b, 38
1657	<i>Amespatuyagas, montes de</i>	VEKA S.V. L1528/3 1b, 40b
1725	<i>Amespetuguaga, paraje</i>	BUA AL. 1711-1727 254
1731	<i>Amespatiaga, monte</i>	BFA. Bust 242/2 7, 21
1733-1845	<i>Amezpatuua, monte</i>	BUA 922. Libro visitas. Arbolado 35
1748	<i>Amezpatueta, parages de</i>	BUA 1560. Libro de cuentas 364
1754-57	<i>Amezpatuaga, montes de</i>	BFA. K. 165/3 7b
1771	<i>Amezpatiaga</i>	BIBL SFTB
1779	<i>Amesbategui, término de</i>	BUA 842. Cuentas 26b,27b

Aretximinieta (parajea)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Ohar ling.: ‘(H)areitz’ + ‘imini’ + -eta. (Ik. Mañu auzoko **Zugatziminieta** eta **Andirminieta**). XIX. mendetik aurrera, idatziz, ‘imini’ aditzaren partizipioa murriztuta jaso da; bokal arteko sudurkaria galduta (-n- > Ø). Ahoz, leku-atzizkia murriztuta jaso da (-eta > -ta), bokalez bukatutako oinarrirei lotzen zaienean gertatzen den bezala. Ik. Arane auzoan **Ikueta**, San Migel auzoan **Irukurtzieta** eta Gainak ataleko **Laubidietara**.

Aretximinieta > *Arechiminieta*, Aritziminieta > *Arechimieta*, *Arechimieta* > *Aritzimimeta*
Ahozko beste aldaera batean, sudurkariaren galeraz aparte, partizipioaren eta leku-atzikiaren artean epentesia sortu da hiatoa apurtzeko, partizipioko hasierako bokala ere galduta:

Arichiminieta > *Arichimieta* > *Aritzimimeta* > *Aritzimimeta* > *Arismimeta*

Oharra: **Akulategiburun**. **Akulategiko** herri basoa da.

Ahozkoa:	“Aritzimimeta”	117, 122
	“Arismimeta”	090
	“Gastañadi”	119

Idatzizkoa:

1642	<i>Arechiminietas</i>	VEKA S.V. L1528/3 3-139
1643	<i>Arechiminieta</i>	VEKA S.V. L1528/3 3-127
1643	<i>Arechiminieta</i>	VEKA S.V. L1528/3 3-127
1655	<i>ArechYiminieta</i>	VEKA S.V. L1528/3 4-293
1656	<i>Arechiminieta</i>	VEKA S.V. L1528/3 1b-37
1843	<i>Arichimieta, termino de</i>	BUA 1289/2. Montazgos 108
1848	<i>Arichimieta</i>	BUA 1289. Leñas (1848)
1855	<i>Arech-Yimieta</i>	BUA 1289. Leñas (1855)
1860	<i>Arismieta aspi</i>	BUA 1289/12. Leñas (1862)
1863	<i>Arechimieta, monte</i>	BUA 1289/18. Leñas (1863)

1230 1731. BFA. Bust. 242/2; 7,21.

1231 1779. BUA. 842. Cuentas; 26b.

1870	<i>Aresimieta, monte</i>	BUA 38. Leña
1871	<i>Aresmieta, monte</i>	BUA 38. Leña
1874	<i>Aresmieta, arriba de</i>	BUA 38. Leña
1884-85	<i>Arisimieta, monte</i>	BUA 36/2. Leña
1885-86	<i>Arish-mieta, termino</i>	BUA 36/3. Leña
1925	<i>Arichimieta, monte</i>	BUA 1237.
1926	<i>Arechimieta, monte</i>	BUA 246/9. Plant. de pinos
1927	<i>Arichimieta</i>	BUA 246/12. Montes
1928	<i>Arichimieta, Aritximieta, monte</i>	BUA 1173/3. Relacion de data

Arezti (basoa)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Oharrak: **Akulategi** baserriaren azpian, errekarantz.

Ahozkoa: **“Arésti”** 119

Ariztitxu (baserria)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-3)

Ohar ling.: Ik. Arranotegi auzoko **Ariztitxu** parajea.

Oharrak: XIX. mendearen lehen zatian Domingo Lenizek eraikia **Ariztitxu** izeneko parajea. 1860ra arte **Almika** auzokoa izan zen. Urte hartan baserri honekin eta beste batzuekin, **Arranotegi** auzoa sortu zen (Ik. **Arranotegi** auzoa)

Ariztitxu baserria, 1981.

Ahozkoa:	“Arístitxu”	066, 090, 115, 118, 119, 120
	“Aístitxu”	084, 085, 114, 115
	“Aístitzu”	069

Idatzizkoa:

1827	<i>Arestichu, concesión en</i>	<i>BUA 1625. Conc. de terrenos</i>
1835	<i>Aristichu, concesión en</i>	<i>BUA 39/3. Enajen. y conc.</i>
1851	<i>Arestichu, concesión en</i>	<i>BUA 1625. Conc. de terrenos</i>
1860	<i>Arestichu, cas.</i>	<i>BUA 5. Rotul. de calles</i>
1896	<i>Arestichu, cas.</i>	<i>BAHP.N.BL 7553 1312b</i>
1897	<i>Arestichu, cas.</i>	<i>BAHP.N.BL 8182 606b</i>
1897-98	<i>Arestichu, cas.</i>	<i>BUA 10. Nomencl. 1897-98</i>
1910-1923	<i>Aristichu, cas.</i>	<i>BUA 866;1435;404. Riqu. Rust.</i>
1922	<i>Arestichu, cas.</i>	<i>BFA. E. KZ. C/2</i>
1929	<i>Aristichu, cas.</i>	<i>BFA. E. KZ. C/45</i>
1934	<i>Arestichu, cas.</i>	<i>BFA. E. KZ. C/76</i>
1938	<i>Aristichu, cas.</i>	<i>BUA 1685. Fich. sanit.</i>

Ariztitxu (parajea)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-3)

Ohar ling.: ‘(H)areitz’ + -di + -txu. Ahoz eta idatziz, oinarriaren aldaera biak jaso dira: (h)aretz eta (h)aritz (Ik. Arranotegi auzoko **Ariztitxu** baserria). Beste aldaera bokal arteko dardarkari bakunaren galeratik dator (-r > Ø): *Ariztitxu* > *Aistitxu*.

‘(H)aritz’ oinarria duen aldaera aukeratu da fitxa honen bururako, leku honi maizen egokitzen zaiolako.

Oharrak: **Ariztitxu** baserriaren ingurua; **Zulueta**burun.

Ahozkoa:	“Arístitxu”	066, 090, 115, 118, 119, 120
	“Aístitxu”	084, 085, 114, 115
	“Aístitzu”	069

Idatzizkoa:

1733-1845	<i>Arestichu, monte llamado</i>	<i>BUA 922. Libro visitas. 36</i>
1896	<i>Arestichu, punto de</i>	<i>BAHP.N.BL 7553 1312b</i>
1897	<i>Arestichuburu, argomal</i>	<i>BAHP.N.BL 8182 606b</i>

Arranotegi / Txinbelane (baserria)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-2)

Ohar ling.: Baserri honek izen bi izan ditu: bata, parajeari lotutakoa, *Arranotegi* (bokal metatesis, *Arranotegi* > *Arronategi*) eta bestea, seguruenik, jabearen ezizenetik datorkiona, bokal paragogikodun genitibo marka erantsita: Txinbela > Txinbelane.

Ostean, biezpainkariaren asimilazioa dela eta, -nb- > -m- bilakatu da:

Txinbelane > *Tximelane*

Ondoren, bokal asimilazioagatik, bokal irekia gradu batean itxi egin da eta ondokoekin berdindu da.

Tximelane > *Tximelene*

Ahoz jaso den aldaera batean, hasierako txistukari afrikaria, frikari jaso da:

Tximelene > *Simelene*

Oharrak: XIX. mendearen hasieran Ramon Mentxakak eraikia. 1860ra arte, **Almika** auzokoa izan zen. Urte hartan baserri honekin eta beste batzuekin, **Arranotegi** auzoa sortu zen (Ik. **Arranotegi** auzoa). XIX. mendean, Ateka familiakoen jabetzakoa izan zen.

Ahozkoa:	“Arronátegi”	114, 115
	“Arronátegi maior”	117, 122
	“Tzimelané”	085, 086, 087, 088, 090, 114, 115, 117, 119, 122
	“Tzimelené”	118
	“Tzimelá”	085, 090
	“Simelené”	116

Idatzizkoa:

1827	<i>Menchaca, cas. de</i>	<i>BEHA A-64/12-6 77b</i>
1836	<i>Ramon Menchaca, cas. de</i>	<i>BEHA A-78/4-1</i>
1845	<i>Arranotegui, cas.</i>	<i>BEHA A-78/4-1</i>
1847-74	<i>Arranotegui, cas.</i>	<i>BUA 5</i>
1850	<i>Arranotegui, cas.</i>	<i>BEHA A-78/4-1</i>
1854	<i>Arranotegí, cas.</i>	<i>BUA 946. Ced. vec.</i>
1854	<i>Menchaca, casa de</i>	<i>BUA 1289/7. Montes</i>
1855	<i>Arranotegui mayor, cas.</i>	<i>BUA 39/29. Acreedores</i>
1859	<i>Arranotegui, cas.</i>	<i>BUA 5. Nuevo Nomenclator</i>
1860	<i>Arranotegui ó Chimbelena, cas.</i>	<i>BUA 5. Rotul. de calles</i>
1886-1887	<i>Arranotegui mayor, propiedad de</i>	<i>BUA 36/1. Leña 5</i>
1869	<i>Francisco Asteinza, cas.</i>	<i>BUA 1289. Red. canon</i>
1887	<i>Arranotegui mayor, cas.</i>	<i>BUA 38/1. Leña 1b</i>
1897-98	<i>Arranotegui, Chimbelena, cas.</i>	<i>BUA 10. Nomencl. 1897-98</i>
1899	<i>Arranotegui, cas.</i>	<i>BAHP.N.BL 8297 1566</i>
1910-1923	<i>Arranotegui, cas.</i>	<i>BUA 866;1435;404. Riqu. rúst.</i>
1922	<i>Arranotegui Mayor, cas.</i>	<i>BFA. E. KZ. C/2</i>
1934	<i>Pedro Ateca, cas. de</i>	<i>BFA. E. KZ. C/76</i>
1938	<i>Chimelene, cas.</i>	<i>BUA 1685. Fich. sanit.</i>
1944	<i>Arranotegui, cas.</i>	<i>BUA 406/3,4 eta 353/3,4,5</i>
1977	<i>Arranotegui, cas.</i>	<i>BUA 820/1. Aprov. Forestales 1</i>

Arranotegiazpia (parajea)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-3)

Ohar ling.: Ik. **Arranotegi** auzoa.

Oharrak: **Arranotegi** baserriaren behealdean.

Idatzizkoa:

1855	<i>Arranotegui azpia, jaral</i>	<i>BUA 39/29. Acreedores</i>
1871	<i>Arranotegui-barrena, monte</i>	<i>BUA 38. Leña</i>

Arranotegiburu (parajea)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-2)

Ohar ling.: Ik **Arranotegi** auzoa.

Oharrak: **Madariaga** baserriaren ingurua.

Ahozkoa:

Idatzizkoa:

1842	<i>Arranotegui Burua</i>	<i>BUA 1625. Conc. de terrenos 13b</i>

Arriandieta (parajea)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Ohar ling.: Ik. Arranotegi auzoko **Akulategi** baserria.Oharrak: **Akulategi** baserria dagoen ingurua. Baserri hau eraikitzeko udalak emandako kontzesioan aipatzen da:*“Juan Ant^o Ezquiaga solicitó en 1825 terreno para formar caserío en el término de Arriandiyeta”* 1232Ahozkoa: **“Arriandiága”** 117, 118, 119

Idatzizkoa:

1836	<i>Arriandieta, termino</i>	<i>BUA 1625. Conc. de terrenos 11b</i>
1850	<i>Arriandiyeta, termino de</i>	<i>BUA 1492. Comunicaciones</i>

Arrieta (basoa)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-3)

Oharrak: **Longane** eta **Urkamendi** baserrien arteko maldan.Ahozkoa: **“Arrietá”** 086**Arrilabane** (beresia)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (C-2)

Ohar ling.: Kontsonantez bukatutako leku-izenetan gertatzen den bezala, -e paragogikoa erakusten du bai idatziz eta bai ahoz.

Oharrak: **Aretximinieta**tako hegoaldean. **Paradako landatik** jaisten den errekarari ere *Arri-labane* esaten zaio.Ahozkoa: **“Arrilabané”** 091, 119, 121**“Àndiko erréka”** 121**“Àndiko errékie”** 117

Idatzizkoa:

1855	<i>Arrilabanondo, arbolado y jaral</i>	<i>BUA 39/29. Acreedores</i>
1855	<i>Arrilabane, regata que baja de</i>	<i>BUA 39/29. Acreedores</i>
1855	<i>Arrilabane, regata llamada</i>	<i>BUA 39/29. Acreedores</i>
1855	<i>Arrilabane, jaral</i>	<i>BUA 39/29. Acreedores</i>
1864	<i>Arlaban, parte bajera de</i>	<i>BUA 38/1. Leña 3b</i>

Ataun (baserria)

Kokapena: Zehaztu gabe.

Oharrak: Ez dakigu baserri hau desagertutako etxe bat edo **Altxurraga** baserri bera ote den.Agirik **Akulategi** parajearen goialdean jartzen dute:*“Lote de leñas en Aculategui. Vagera de la casa de Ataun”* 1233

1232 BUA. 1492. Comunicaciones.

1233 1855. BUA. 1289. Leñas.

Frantzuneko atxara datorren, **Kantaratxu** edo **Akulategikoa** izan daitekeen erreka, *Ataunetik* jaisten dela adierazten du agiri batek:

*“Regata que baja de Ataun para el molino de Francisco de Jaureguizar (a) Franchua”*¹²³⁴

Akulategiko Ataunpe izeneko parajea aipatzen du beste batek:

*“Lote 6, argomal sito en el punto de Ataunpe y propiedad de la casa Achurra”*¹²³⁵

Esanguratsua da, bestalde, 1860an *Arranotegi* auzoa sortu zenean, *Ataun* izeneko etxerik ez aipatzea. *Altxurraga* baserria izan daiteke edota beste etxe bat, *Altxurraga* eta **Sollubeko iturriaren** artean zegokeena. 1860ko nomenklatorrean ez agertzeak, lehenengo aukeraren alde egitera bultzatzen du.

Idatzizkoa:

1823	<i>Ataon, casa de</i>	<i>BEHA A-77/3-26-VI</i>
1823	<i>Ataon, cas.</i>	<i>BUA 5. Riqueza territorial 31</i>
1855	<i>Ataun, casa de</i>	<i>BUA 1289. Leñas (1855)</i>
1855	<i>Ataun</i>	<i>BUA 39/29. Acreeedores</i>
1869	<i>Ataun, casa de</i>	<i>BUA 38/1. Leña 3</i>
1876	<i>Ataun, termino de</i>	<i>BUA 38. Leña</i>
1879	<i>Ataun, termino de</i>	<i>BUA 38/1. Leña 4b</i>
1884-85	<i>Ataun</i>	<i>BUA 36/2. Leña</i>

Ataunpe (parajea)

Kokapena: Zehaztu gabe.

Oharrak: **Akulategin**. 1855eko agirian, toki honetako otadi bat aipatzen da:

*“Lote 6: argomal sito en el punto de Ataunpe y prop. de la casa Achurra”*¹²³⁶

1913koan, *Ataunpe* aipatzen da **Arranotegiko** herri basoetako paraje legez:

*“Monte comunal de Arranotegi: puntos de Cantarachu, Aculategui, Ataunpe, Erdico-berezi, Basterreko-berezi”*¹²³⁷

Idatzizkoa:

1848	<i>Ataunpe</i>	<i>BUA 1289. Leñas (1848)</i>
1855	<i>Ataunpe, punto de</i>	<i>BUA 39/29. Acreeedores</i>
1860	<i>Ataunpe</i>	<i>BUA 1289/12. Leñas (1862)</i>
1861	<i>Ataunpe</i>	<i>BUA B1289/14. Leña 5</i>
1913	<i>Ataunpe, punto de</i>	<i>BUA 246/4. Infrac. ley de montes</i>

Bistalegre (baserria)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-2)

Ohar ling.: Baserri hau izendatzeko hiru izen jaso dira, eta erabiliena aukeratu da fitxa buruan jartzeko.

Oharrak: XX. mendean eraikia. Bere iparraldean hondatuta dagoen **Estratzailune** baserriaren ordez eraikitako etxe berria da, Kortazar familiaren jabetzakoa.

1234 1855. BUA. 39/29. Acreeedores.

1235 1855. BUA. 39/29. Acreeedores.

1236 BUA. 39/29. Acreeedores.

1237 BUA. 246/4. Infrac. ley de montes.

Ahozkoa:	“Bistalégre”	088, 090, 115, 118, 119, 120, 121, 122, 123
	“Etzebarri”	119
	“Estartzailluné”	090

Elorritxueta (otadia)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Ohar ling.: ‘Elorri’ + -txu + -eta. Izen honetako oinarria bokalez amaitutakoa denez, -eta leku-atzizkiko -e- galdu egin da: -eta > -ta. Ik. Arane auzoko **Ikueta**, San Migel auzoko **Irukurtzieta** edo Mañuko **Laubidieta**.

*Elorritxueta > Elorritxuta*Oharrak: **Akulategiko errekan.**

Ahozkoa:	“Elórritxuta”	085, 090, 119

Idatzizkoa:

1881	<i>Elorrichueta, argomero</i>	<i>BUA 929. Argomales. 1881 121</i>

Erlekaurre (saila)

Kokapena: Zehaztu gabe.

Ohar ling.: Hitzak elkartzean, ondoan gelditu diren bokalek bat egin dute, eta -oa- > -a eta -oo- > -o bihurtu dira:

*Erleko aurre > Erlekaurre**Erleko ondo > Erlekondo*

Oharrak: **Madariaga** baserriari lotutako saila. Seguruenik, **Frantzuneko atxa** inguruan, *Erleatx* izenaz aipatzen baita hau zenbaitetan.

Idatzizkoa:

1947	<i>Erlecaurre, heredades</i>	<i>GJE fk: 1657 L23:41</i>
1947	<i>Erlekondo, monte arbolar</i>	<i>GJE fk: 1657 L23:41</i>

Erramontxune (baserria)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (A-2)

Ohar ling.: Baserri honek izen ugari ditu: *Erramontxune*, jabearen izenetik datorkiona (Ramon Duo), *Bustargilla*, jabearen lanbidetik, eta *Lokedo* edo *Beko Lokedo*. Ahoz beste izen bat ere jaso da: *Okarane*.

Gaur egun, *Erramontxune* izena da gehien erabiltzen dena. Bokal asimilazioengatik (-a- > -e-, -o- > -u-):

*Erramontxune > Erremontxune**Erramontxune > Erramuntxune*

Bokalen metatesiz, beste aldaera bat eratu da. Beharbada zuzenago edo garbiago adierazi nahiak eragindako errakuntzaz eraturakoa, hiztun berberak beste aldaera bat ere erabiltzen du eta:

Erramontxune > Erromantxune

Bustargilla izena ere moldatuta heldu da. Gau egun, *Busterretxe* edo *Busterritxune* moduan ezaguna da (asimilazioz, -a- > -e- bilakatuta).

Lokedo izena gutxiago erabiltzen da.

Oharrak: XIX. mendearen lehen zatian Ramon Duok eraikia. 1860ra arte **Mañu** auzokoa izan zen. Urte hartan baserri honekin eta beste batzuekin, **Arranotegi** auzoa sortu zen (Ik. **Arranotegi** auzoa). XX. mendean, Antonio Asteinza Onaindik erosi zuen baserria.

Ahozkoa:	“Erramóntzune”	085, 088, 114, 116, 117, 118, 119, 121, 122, 139, 160
	“Erràmontzuné”	090, 120
	“Erramúntzune”	115
	“Erremóntzune”	086
	“Erromántzune”	086
	“Busterrítzune”	086, 090, 118, 139
	“Bustérritzune”	117
	“Busterrétze”	118
	“Bekoétze”	121, 122
	“Beko lokódu”	118
	“Lokódu”	118
	“Lokoró”	117
	“Okárane”	116, 139

Idatzizkoa:

1827	<i>Bustarquilla vecoechea, cas.</i>	BEHA A-64/12-6 77b
1836	<i>Ramon Duo cas. de</i>	BEHA A-78/4-1
1845	<i>Busterguinaena, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1847-74	<i>Bustarriguillia, Becoechea, cas.</i>	BUA 5
1850	<i>Becoechea, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1854	<i>Becoechea, cas.</i>	BUA 946. Ced. vec.
1859	<i>Bustarguillia, cas.</i>	BUA 5. Nuevo Nomenclator
1860	<i>Bustarguillia ó Loquero-becoa, cas.</i>	BUA 5. Rotul. de calles
1860	<i>Bustarguillia, cas.</i>	BUA 5. Rotul. de calles
1869	<i>Jose de Yzurieta Locado y Ramón Duo</i>	BUA 1289. Red. Canon
1876	<i>Ramonchuena, cas.</i>	BUA 39/27 1
1881	<i>Bustarriguillia, cas.</i>	BUA 929. Argomales. 1881
1897-98	<i>Bustarriguillia, antig. Loquero-becoa, cas.</i>	BUA 10. Nomencl. 1897-98
1910-1923	<i>Becoeche, cas.</i>	BUA 866;1435;404. Riqu. rúst.
1922	<i>Becoeche, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/2
1934	<i>Becoeche, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/76
1938	<i>Becoeche, cas.</i>	BUA 1685. Fich. sanit.
1942	<i>Locosdo ó Becoeche, caseria</i>	GJE fk:730 L10;191
1944	<i>Becoeche, cas.</i>	BUA 406/3,4 eta 353/3,4,5

Erramontxuneko atxa

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-2)

Oharrak: **Erramontxune** baserriaren hegoaldean, bidearen behetik.

Ahozkoa: **“Erramòntzuneko atzá”** 118

Errekabitate

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-3)

Oharrak: **Munapeko** eta **Zumeldipeko** erreken artean. **Estratzailune** baserriaren behealdean.

Idatzizkoa:

1855	<i>Errekabitate, arbolar</i>	BUA 39/29. Acreedores

Esparru (basoa)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-3)

Oharrak: **Munapeko erreka**ren iparraldeko bizkarrean, **Mintegitxu** baserrirantz.Ahozkoa: “*Esparrú*” 118, 121**Estratzaillune** (baserria)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-2)

Ohar ling.: Baserri honek izen bi izan ditu: *Estratzaillune* eta *Arranotegi menor* (garai horietan, *Arronategi menor*). Sarrien jaso den izenak, kontsonantez bukatutako izenetan gertatzen den moduan, -e bokal paragogikoa erakusten du. Ahoz, diptongoko bokalek -ai- > -i- egin dute, eta ondoren, silaba batean murriztu da:

Estratzaillun + -e > *Estratzaillune* > *Estratzillune* > *Estratzune*

Oharrak: XIX. mendearen lehen zatian Francisco eta Domingo Kortazarrek eraikia **Estratzaillune** izeneko parajea. 1860ra arte **Almika** auzokoa izan zen. Urte hartan baserri honekin eta beste batzuekin, **Arranotegi** auzoa sortu zen. Gaur jausita dago etxe hau, eta bere ordeaz, **Bistalegre** izeneko eraikia dago hegoalderago.

1876an, Bigarren gerra karlista garaian, baserria hau bahitu egin zuen udal karlistak ¹²³⁸.

Ahozkoa: “*Estratzailluné*” 085, 086, 090, 118, 124“*Estratzàilluné*” 088, 091, 116, 121“*Estràtzilluné*” 119“*Estrátzune*” 114, 120“*Estartzailluné*” 115, 121

Idatzizkoa:

1827	<i>Estarta illuna, cas.</i>	BEHA A-64/12-6 77b
1827	<i>Estraza ilun, concesión en</i>	BUA 1625. Conc. de terrenos
1831	<i>Estrada, casa en el parage llamado</i>	BUA 915. Hipotecas. 1775 18b
1831	<i>Arrunategui, cas.</i>	BUA 1625. Conc. de terrenos 9-10b
1836	<i>Estarzacuena, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1845	<i>Chomin Estrasa, casa de</i>	BUA 1289/2. Montazgos 180-181
1845	<i>Estarculoena, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1847-74	<i>Estraza-illun, cas.</i>	BUA 5
1847-74	<i>Estrazallun, cas.</i>	BUA 5
1850	<i>Estarculoena, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1854	<i>Estrazaluna, cas.</i>	BUA 946. Ced. vec.
1855	<i>Estraza-Yllun, Estrasa-Yllun, cas.</i>	BUA 39/29. Acreedores
1855	<i>Estraza-illun, cas.</i>	BUA 39/29. Acreedores
1857	<i>Arronategui, cas.</i>	BUA Padron 1851(3) 85b
1859	<i>Estraza-Yllun, cas.</i>	BUA 5. Nuevo Nomenclator
1860	<i>Estraza-illun, cas.</i>	BUA 5. Rotul. de calles
1860	<i>Estrasallun, cas.</i>	BUA 5. Rotul. de calles
1869	<i>Domingo Gortazar, cas. de</i>	BUA 1289. Red. canon
1872	<i>Estraza-Yllun, heredades de</i>	BUA 38. Leña
1875	<i>Estraza-illun, caseria de</i>	BUA 244/7. Montazgos 9
1876	<i>Estrarta-ilun, casa de</i>	BUA 39/25. Terren. embarg. 41
1876	<i>Estraza-ilun, casa de</i>	BUA 39/25. Terren. embarg. 40
1881	<i>Estraza-illun, cas.</i>	BUA 929. Argomales. 1881
1884-85	<i>Estraza-illun, propiedades de</i>	BUA 36/2. Leña

1886-1887	<i>Estraza-illun, cas.</i>	<i>BUA 36/1. Leña 21</i>
1887	<i>Estraza illun, cas.</i>	<i>BUA 38/1. Leña 1</i>
1895	<i>Estarza-menor, cas.</i>	<i>BAHP.N.BL 7550 353</i>
1896	<i>Estarza-menor</i>	<i>BAHP.N.BL 7552 291b</i>
1897-98	<i>Estraza-illun, cas.</i>	<i>BUA 10. Nomencl.1897-98</i>
1910	<i>Arronategui, cas.</i>	<i>BUA 1032. Fincas rústicas</i>
1910-1923	<i>Arronategui menor, cas.</i>	<i>BUA 866;1435;404. Riqu. rúst.</i>
1922	<i>Arronategui, cas.</i>	<i>BFA. E. KZ. C/2</i>
1928	<i>Estarzailun, cas.</i>	<i>BIBL ZbA1 133-137b</i>
1934	<i>Arronategui, cas.</i>	<i>BFA. E. KZ. C/76</i>
1938	<i>Estrachailuene, cas.</i>	<i>BUA 1685. Fich. sanit.</i>
1945	<i>Arronategui, cas.</i>	<i>GJE fk:1628 L22;180</i>

Estratzaillune (parajea)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-2)

Ohar ling.: 'Estratza' + 'ilun'. Ik. Arranotegi auzoko **Estratzaillune** baserria.

Oharrak: **Laubidieta** azpian, ekialdetik. **Estratzaillune** baserriaren ingurua. Herri lurrak izan ziren paraje hauek. 1851n saldu ziren bertako 60 sail ¹²³⁹. 1855ean, honela zehazten da:

"Termino en que se situan lotes comunales puestos en venta" ¹²⁴⁰

Ahozkoa:	"Estratzailluné"	085, 086, 090, 118, 124
	"Estratzailluné"	088, 091, 116, 121
	"Estratzilluné"	119
	"Estrátzune"	114, 120
	"Estartzailluné"	115, 121

Idatzizkoa:

1778	<i>Hestrada Ylluna, paraje llamado</i>	<i>BUA 968/2. Libr. y recibos 25</i>
1827	<i>Estraza ilun</i>	<i>BUA 1625. Conc. de terrenos</i>
1831	<i>Estrada, casa en el paraje llam.</i>	<i>BUA 915. Hipotecas. 1775 18b</i>
1855	<i>Estraza Yllumpe, termino de</i>	<i>BUA 39/29. Acreedores</i>
1862-1887	<i>Estraza-illun, heredades de</i>	<i>BUA 1289. Venta de montes 58b</i>
1910	<i>Estartza-illune, heredad</i>	<i>BUA 866. Fincas rústicas</i>
1944	<i>Estarza-illuna, heredad</i>	<i>BUA 406/3,4 eta 353/3,4,5</i>
1945	<i>Estratza-illuna, monte</i>	<i>GJE fk:1629 L22;183</i>

Fondonagusia (putzua)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-3)

Ohar ling.: Artikulua hartzen duenatarikoa da. Ik. Arranotegi auzoko **Altzadia**.

Fondonagusia > Fondonagusia > *Fondonagusia*

Oharrak: **Kantaratzuko** eta **Akulategiko erreka** biltzen diren gunea. Ur-jauzia dago bertan.

Ahozkoa:	"Fondo nagusizé"	121

1239 BUA. 1289. Venta de montes; 58b.

1240 BUA. 39/29. Acreedores.

Frantzuneko atxa

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-3)

Ohar ling.: Ik. Artika auzoko **Frantzune** errota.

Oharrak: **Txinbelane** baserriaren behealdean. **Akulategiko erreka** **Frantzuerrekara** josten duen gunean. Agiriek aipatzen duten *Erleach*, ustez, berau litzateke; 1855ean, berezi bat eta otadi bat deskribatzean honela zehazten du agiriak:

“Lote 6, jaral en el termino y punto de Erleach y su lado sur en un terreno quebrado formando en parte precipicios. Linda, norte: lote concedido a los hnos. Amparan; este: regata que baja de Ataun para el molino de Frc^o de Jaureguizar (a) Franchua; SW: lote 7; sur: regata que baja de Ataun para el mol. de Frc^o de Jaureguizar (a) Franchua” ¹²⁴¹

“Lote 1 de Arronategui, argomal llamado Erleach sito al poniente del lote concedido a los hermanos Manuel y Ant^o Amparan: Linda, norte: regata que baja de Arrilabane y Estrasailluna a dar al molino de Frc^o Jaureguizar (a) Franchua; este: lote 2 y argomal de los hnos. Amparan; oeste: loma llamada Achecua que divide el lote del S. n° 6” ¹²⁴²

Ahozkoa: **“Frantzuneko atzá”** 086, 089, 091, 114, 118
 “Prantzuneko atzá” 115
 “Prantzuneko atxá” 090

Idatzizkoa:

1855	<i>Achecua, loma llamada</i>	BUA	39/29. Acreedores
1855	<i>Erleach, término y punto de</i>	BUA	39/29. Acreedores
1872	<i>Erle-ach</i>	BUA	38. Leña

Frantzuneburu (saila)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-3)

Ohar ling.: Ik. Artika auzoko **Frantzune** errota.**Oharrak:** **Ariztitxu** eta **Frantzune** baserrien artean.

Ahozkoa: **“Frantzuneburú”** 086
 “Frantzunegánie” 086
 “Arístitxuàspi” 086

Idatzizkoa:

1944	<i>Franchuene-buru, heredad</i>	BUA	406/3,4 eta 353/3,4,5

Gorostiazpi (basoa)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Oharrak: **Akulategi** baserriaren iparraldean, bidearen azpian.

Ahozkoa: **“Gorostiáspi”** 119

1241 BUA. 39/29. Acreedores.

1242 BUA. 39/29. Acreedores.

Iturriko landa

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Ohar ling.: Idatziz jasotakoak nahiko berriak diren neurrian, ahozkoa izan da kontuan, izena aukeratzekoan fitxaren bururako. Ahozko aldaeretan, *-i* bokal palatalak *-t* herskari ahoskabeari bustidura eragin dio. Aldaeretako batean, asimilazioz, aurreko bokal itxi palatala borobildu egin da (*i* > *u*-), eta hurrengoarekin berdindu da.

Iturriko landa > *Itxurriko landa* > *Utzurriko landa*

Oharrak: **Altxurraga** baserriaren behealdean, **Kantaratxu** gainean.

Ahozkoa: “*Itxurriko lánda*” 119
 “*Itxurriko lándie*” 117
 “*Utzurriko lánda*” 122

Idatzizkoa:

1944	<i>Iturrialde, heredad</i>	<i>BUA 406/3,4 eta 353/3,4,5</i>
1947	<i>Iturrialde, heredades</i>	<i>GJE fk: 1657 L23;41</i>

Iturriko solo

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-3)

Ohar ling.: Ik. Arranotegi auzoko **Iturriko landa**.

Oharrak: **Longane** baserriaren goialdean.

Ahozkoa: “*Itxurriko soló*” 114

Kantaratxu (parajea)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Oharrak: **Madariaga** baserriaren hegoaldean, **Kantaratxu** eta **Madariagako** erreken artean. **Akulategiko** herri basoak bertaraino zabaltzen dira:

“Subasta de arboles del monte Catarachu. Monte municipal de Catarachu del barrio Arronategui: 1600 robles sitios en el llano de Catarachu” ¹²⁴³

Ahozkoa: “*Kantarátzu*” 122

Idatzizkoa:

1869	<i>Cantera-zar</i>	<i>BUA 38/1. Leña 3b</i>
1913	<i>Cantarachu, monte comunal</i>	<i>BUA 246/4. Infrac. ley de montes</i>
1924	<i>Catarachu, monte</i>	<i>BFA. E. LS. C/395-14</i>
1925	<i>Cantarachu, llano de</i>	<i>BUA 246/8. Enajen. de arboles</i>
1926	<i>Cantarachu, monte</i>	<i>BUA 246/12. Montes</i>

Karabialde (parajea)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-2)

Oharrak: **Solozabaleta** baserriaren iparraldean.

Ahozkoa: “*Karabiálde*” 117

Laubidietazpi (parajea)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-2)

Ohar ling.: 'Laubidieta' + 'azpi'. Ik. Gainak ataleko **Laubidieta**.Oharrak: **Laubidietatik** ekialdera ematen duten aldapak.Ahozkoa: **"Laubitáspi"** 121**"Labítaldie"** 122

Idatzizkoa:

1944 *Laubidieta-axpe, heredad* BUA 406/3,4 eta 353/3,4,5**Lokedo** (baserria)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-2)

Ohar ling.: Baserri hau *Goikoetxe* izenez ezaguna zen. Bera baino beherago dagoen **Erramontxune**, berriz, *Bekoetxe* izenez. Izen hau, *Lokedo* izenak ordezkatu zuenean, *Erramontxune* baserriari *Bekolokedo* esan zitzaion. *Lokedo* da fitxa bururako aukeratu den izena.Bokal arteko *-d-* ahuldu eta *-r-* dardarkari bakun bilakatu da:*Lokedo* > *Lokero*Ahoz jaso den *Lokodu*, asimilazioz sortutakoa da, erdiko bokala borobilduta. Gero, disimilazioz, amaierako bokala itxi egin da.*Lokedo* > *Lokodo* > *Lokodu*

Lokedo baserria, 1981.

Oharrak: XIX. mendearen lehen zatian Jose Izurietak, “Pepeto”-k, eraikia. 1860ra arte **Mañu** auzokoa izan zen. Urte hartan baserri honekin eta beste batzuekin, **Arranotegi** auzoa sortu zen (Ik. **Arranotegi** auzoa). Gaur egun hutsik dago.

Ahozkoa:	“ Lokódu ”	118
	“ Goikoétze ”	122
	“ Etzesarré ”	117, 121

Idatzizkoa:

1827	<i>Goycochea, cas.</i>	BEHA A-64/12-6 77b
1836	<i>el cadenero [J. Izurieta], casa del que fue</i>	BEHA A-78/4-1
1839	<i>Loquedo, concesión en</i>	BUA 1625. Conc. de terrenos
1850	<i>Goicochea, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1859	<i>Pepeto-cadenero, cas.</i>	BUA 5. Nuevo Nomenclator
1860	<i>Pepeto, cas.</i>	BUA 5. Rotul. de calles
1860	<i>Pepeto ó Loquero-goicoa, cas.</i>	BUA 5. Rotul. de calles
1869	<i>Jose de Yzurieta Locado y Ramón Duo</i>	BUA 1289. Red. Canon
1897-98	<i>Pepeto, antiguamente Loquero-goicoa, cas.</i>	BUA 10. Nomencl.1897-98
1903	<i>Locozdo, Locodo, cas.</i>	BAHP.N.BL 8575 1243b, 1244
1942	<i>Lacozdo, caseria llamada</i>	GJE fk:724 L10;179

Lokedo (parajea)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-2)

Ohar ling.: Ik. Arranotegi auzoko **Lokedo** baserria.

Oharrak: **Erramontxune** baserriaren ingurua.

Ahozkoa:	“ Lokódu ”	118

Idatzizkoa:

1835	<i>Loquedo, cortes de leña en</i>	BUA 1139. Serv. y sumin.
1839	<i>Loquedo</i>	BUA 1625. Conc. de terrenos 12b

Lokedoko karabia

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-2)

Ohar ling.: Ik. Demiku auzoko **Karabia**.

Oharrak: **Lokedo** baserriaren ondoan.

Ahozkoa:	“ Karábize ”	118

Longane (baserria)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-4)

Ohar ling.: Lehenago, *Longa* deitu izan zaio baserri honi. Ostean, garaiko baserri berri bezala bokal paragogikodun genitibo marka erantsi zaio, eta *Longane* izena eratu da. Idatziz, -a bukaeradun genitibo markadun aldaera jaso da.

Longa + -ne > *Longane*

Oharrak: XIX. mendearen lehen zatian Manuel Antonio Anparanek eraikia. 1860ra arte **Almika** auzokoa izan zen. Urte hartan baserri honekin eta beste batzuekin, **Arranotegi** auzoa sortu zen (Ik. **Arranotegi** auzoa).

Ahozkoa: “**Lóngane**” 069, 084, 085, 086, 087,
114, 115, 117, 119, 120
“**Lóngone**” 090

Idatzizkoa:

1827	<i>Zuluetaburu, cas. en</i>	BUA 1625. <i>Conc. de terrenos</i>
1840	<i>Longa, cas.</i>	BEHA A-77/3-26-VI
1847-74	<i>Echevarri-longuena, cas.</i>	BUA 5
1847-74	<i>Longuena, cas.</i>	BUA 5
1850	<i>Longuena, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1859	<i>Longuena, cas.</i>	BUA 5. <i>Nuevo Nomenclator</i>
1860	<i>Longuena, cas.</i>	BUA 5. <i>Rotul. de calles</i>
1869	<i>Longuena, cas.</i>	BUA 1289. <i>Red. canon</i>
1881	<i>Longuena, cas.</i>	BUA 929. <i>Argomales. 1881</i>
1897	<i>Longuena, cas.</i>	BAHP.N.BL 8182 606b
1897-98	<i>Longuena, cas.</i>	BUA 10. <i>Nomencl. 1897-98</i>

Madariaga (baserria)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-2)

Ohar ling.: Ahozko aldaeretan -aga leku-atzizkiak bokal arteko belarea galdu du (-g- > Ø), eta ondoan gelditu diren bokal biek bat egin dute. -i- bokal palatalaren ostean, epen-tesia txertatu da leku-atzizkiaren aurrean hiatoa apurtzeko. Ahoz jaso den aldaeretakoa batek bokal arteko dardarkari bakuna galdu du (-r- > Ø).

Madariaga > *Madaria* > *Madariça* > *Madaiça*

Oharrak: XIX. mendearen lehen zatian Domingo Antonio Armendariz Mendizabalek eraikia. 1860ra arte **Mañu** auzokoa izan zen. Urte hartan baserri honekin eta beste batzuekin, **Arranotegi** auzoa sortu zen (Ik. **Arranotegi** auzoa).

Ahozkoa: “**Madariçá**” 085, 086, 088, 090, 114, 115, 116,
117, 118, 119, 124, 126, 127
“**Madaiçá**” 122

Idatzizkoa:

1827	<i>Madariaga, cas.</i>	BEHA A-64/12-6 77b
1845	<i>Madariaga, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1847-74	<i>Madariaga, cas.</i>	BUA 5
1850	<i>Madariaga, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1854	<i>Madariaga, cas.</i>	BUA 946. <i>Ced. vec.</i>
1857	<i>Madariaga, cas.</i>	BUA <i>Padron 1851(3) 94b</i>
1859	<i>Madariaga, cas.</i>	BUA 5. <i>Nuevo Nomenclator</i>
1860	<i>Madariaga, cas.</i>	BUA 5. <i>Rotul. de calles</i>
1876	<i>Madariaga, cas.</i>	BUA 39/25. <i>Terren. embarg.</i>
1876	<i>Madari, casa de</i>	BUA 38. <i>Leña</i>
1884-85	<i>Madariaga, casa</i>	BUA 36/2. <i>Leña</i>
1886-1887	<i>Madariaga, cas.</i>	BUA 36/1. <i>Leña 5</i>
1886-1887	<i>Madari, cas.</i>	BUA 36/1. <i>Leña 5</i>
1897-98	<i>Madariça, Madari, cas.</i>	BUA 10. <i>Nomencl. 1897-98</i>
1909	<i>Madariaga, cas.</i>	BUA 39/27 1b
1910	<i>Madariaga, cas.</i>	BUA 1032. <i>Fincas rústicas</i>
1910-1923	<i>Madariaga, cas.</i>	BUA 866;1435;404. <i>Riqu. rúst.</i>
1922	<i>Madariaga, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/2
1925	<i>Madariaga, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/21
1934	<i>Madariaga, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/76
1938	<i>Madari, cas.</i>	BUA 1685. <i>Fich. sanit.</i>
1947	<i>Madariaga, caseria</i>	GJE fk: 1657 L23;41

Oharrak: XIX. mendearen lehen zatian Juan Bta. Asteinzak eta Domingo Gabantxok, bere suhiak, eraikia. 1860ra arte **Almika** auzokoa izan zen. Urte hartan baserri honekin eta beste batzuekin, **Arranotegi** auzoa sortu zen (Ik. **Arranotegi** auzoa). XX. mendean, Ormaetxebarria familiakoen jabetzakoa ageri da baserri hau. Gaur erdi jausita dago.

Baserriari izena, bera dagoen inguruan, XVIII. mendean egon zen mintegitik datorkio (Ik. **Zulueta**). Mintegi hau, 1772ko agiri batean, '*vibero menor*' legez agertzen da, nabarian uzten delarik bi toponimoen arteko lotura ('vivero menor' = mintegitxu).

Ahozkoa:	"Mintxirítxu"	119, 120
	"Mintxiítxu"	121
	"Mintxítxu"	084, 085, 086, 090, 114, 115, 120
	"Mintzitzú"	069

Idatzizkoa:

1827	<i>Minteguichu, cas.</i>	BEHA A-64/12-6 77b
1827	<i>Minteguichua, concesión en</i>	BUA 1625. Conc. de terrenos
1831	<i>Minteuichua, cas.</i>	BUA 1625. Conc. de terrenos
1836	<i>Minteguichu, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1841	<i>Minteguichu, cas.</i>	BEHA A-82/9-3 o.s.
1845	<i>Minteguichu, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1847-74	<i>Minteguichu, cas.</i>	BUA 5
1850	<i>Minteguichu, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1854	<i>Mintuchu, cas.</i>	BUA 946. Ced. vec.
1857	<i>Mintainchu, cas.</i>	BUA Padron 1851(3) 86
1859	<i>Mintegichu, cas.</i>	BUA 5. Nuevo Nomenclator
1860	<i>Minteguichu, cas.</i>	BUA 5. Rotul. de calles
1869	<i>Domingo Gavancho</i>	BUA 1289. Red. canon
1881	<i>Mintegi, cas.</i>	BUA 929. Argomales. 1881
1894	<i>Minteguichu, cas.</i>	BAHP.N.BL 7549 1044
1895	<i>Minteguichu, cas.</i>	BAHP.N.BL 7550 353
1896	<i>Minteguichu, cas.</i>	BAHP.N.BL 8183 744
1897-98	<i>Minteguichu, cas.</i>	BUA 10. Nomencl. 1897-98
1910-1923	<i>Minteguichu, cas.</i>	BUA 866;1435;404. Riqu. rúst.
1922	<i>Minteguichu, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/2
1934	<i>Minteguichu, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/76
1938	<i>Minteguichu, cas.</i>	BUA 1685. Fich. sanit.
1944	<i>Minteguichu, caseria</i>	GJE fk:956 L13;134

Mintegitxuko karabia

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-3)

Ohar ling.: Ik. Demiku auzoko **Karabia**.

Oharrak: **Mintegitxu** baserriaren hego-mendebaldean.

Ahozkoa:	"Karábize"	120

Munape (baserria)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-2)

Ohar ling.: Baserri honek izen bi ezagutzen ditu: *Munape* eta *Sakoneta*. Bigarren izen hau, *Sakoneta*, idatzizkoak ageri duen kontrara, gaur egun ez da ia ezagutzen. Bere berri eman duen hiztunak idazkietako forma du gogoan, eta gaztelaniako azentua egokitzen dio (-eta leku-atzizkia aurre-azentuatzaila da). Ik. Arranotegi auzoko **Solozabaleta**.

“se dexase el dho monte de Arranotegui y Pinuaga en cordel y pinabar para las fabricas de su magestad” 1245

Idatzizkoa:

1654	<i>Pinuaga, monttes de</i>	VEKA S.V. L1528/3 ene-58
1655	<i>Pinuaga, monte llamado de</i>	VEKA S.V. L1528/3 4-196
1730	<i>Pinuaga, montes de</i>	BFA. K. 1830/2 50

Sagargane (parajea)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (B-2)

Oharrak: **Akulategi** baserriaren behealdean.

Ahozkoa: “**Sagargané**” 119

Solozabaleta (baserria)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-2)

Ohar ling.: Baserri honek izen bi izan ditu. Euretatik bat, *Solozabal* da, edo *-eta* leku-atzizkia erantsita, *Solozabaleta*. Izen honen berri eman duten hiztunek, idazkietako forma dute gogoan, eta gaztelaniako azentuarekin adierazi dute. Ik. Arranotegi auzoko **Munape** edo Almika auzoko **Bidartemotzene**.

Beste izena, jabearen izenetik datorkio: Pepe Errigoiti + -ne > Peperrigoitine. Ostean, bokal arteko belarearen galerak eta ondorengo metatesiak bihurtu du Peperrigoitine > *Peperritxune*. Gero, asimilazioz, *Peperretxune* eta *Pepertzune* ere (sinkoparen ondorioz) esan izan zaio.

Oharrak: XIX. mendearen lehen zatian Jose Monasteriok eraikia. 1860ra arte **Almika** auzokoa izan zen. Urte hartan baserri honekin eta beste batzuekin, **Arranotegi** auzoa sortu zen (Ik. **Arranotegi** auzoa). XX. mendean, Erauzkin familiakoen jabetzakoa izan da.

Ahozkoa:

“ Solosabaléta ”	066, 117, 118
“ Pepérritxune ”	085, 090, 116, 117, 118, 127
“ Pepérritzune ”	115
“ Pepérretzune ”	115
“ Peperrétxune ”	086
“ Peperrítxune ”	066, 085, 119
“ Piperrétxune ”	086
“ Pepertzuné ”	122
“ Peperrétzu ”	160

Idatzizkoa:

1836	<i>Pepe Rigoiti y Vic. Muruaga, cas. de</i>	BEHA A-78/4-1
1847-74	<i>Sololaba, cas.</i>	BUA 5
1850	<i>Solosabal, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1854	<i>Solozabal, cas.</i>	BUA 946. Ced. vec.
1855	<i>Pepe Erregoyti, pertenecidos de</i>	BUA 39/29. Acreedores
1857	<i>Solozabal, cas.</i>	BUA Padron 1851(3) 88
1859	<i>Pepe-Erregoit, cas.i</i>	BUA 5. Nuevo Nomenclator
1860	<i>Pepe-Erregoití ó Solobaleta, cas.</i>	BUA 5. Rotul. de calles
1860	<i>Pepe-erregoití, cas.</i>	BUA 5. Rotul. de calles

1861	<i>Pepe Rigoiti, casa</i>	BUA B1289/14. Leña 3b
1862	<i>Pepe regoyti, casa de</i>	BUA 1289/17. Leñas (1862)
1869	<i>Jose Monasterio</i>	BUA 1289. Red. canon
1879	<i>Solo-zabal, casa</i>	BUA 38/1. Leña 4b
1881	<i>Solozabal, cas.</i>	BUA 929. Argomales. 1881
1886-1887	<i>Solosabaleta, propiedad de</i>	BUA 36/1. Leña 5
1897-98	<i>Pepe-Erregoiti, Solozabaleta, cas.</i>	BUA 10. Nomencl. 1897-98
1900	<i>Solozabal, cas.</i>	BAHP.N.BL 8360 40
1910-1923	<i>Solozabal, cas.</i>	BUA 866;1435;404. Riqu. rúst.
1922	<i>Solozabal, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/2
1927	<i>Solozabaleta, cas.</i>	BUA 246/12. Montes
1934	<i>Solozabal, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/76
1938	<i>Solozabaleta, cas.</i>	BUA 1685. Fich. sanit.
1945	<i>Solo-zabal, cas.</i>	GJE fk:272 L5;46

Sollubeko iturria

Kokapena: Artika; X. mapa (C-2)

Ohar ling.: Ahoz jasotako izen honetan, *-i*- bokal itxi sabaikariak *-t*- herskari ahoska-bea busti du:

Sollubeko iturria > Sollubeko itxurria

Generikoak daraman artikuluaurrean epentesia txertatu da hiatoa apurtzeko, *-i* bokalez amaitutako izenetan gertatzen den moduan, eta asimilazioz, artikulua gradu batean itxi da.

Sollubeko itxurria > Sollubeko itxurri_{3a} > *Sollubeko itxurri_{3e}*

Oharrak: **Sollubeko torrearen** azpian, iparraldetik, **Altzurragako landatik Paradako landara** doan bide gainean. **Aretximinieta** eta **Akulategira** jaisten den errearen sorburua da. Bertatik gertu, izen bereko tumuludun hilobia dago.

Ahozkoa: **“Sollùbeko itxurri_{3é}”** 090, 091, 117,
122, 134, 140
“Pagoko lándako itxurri_{3è}” 091

Tonpoia (saila)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-3)

Ohar ling.: Artikulua hartzen duenarikoa da. Mugatzailearen eta oinarriaren artean epentesia txertatu da hiatoa apurtzeko, eta ostean, asimilazioz, artikulua gradu batean itxi da:

Tonpoi + *-a* > Tonpoi_{3a} > *Tonpoi_{3e}*

Diptongoa irekitzean (hizkera honetan ohikoa ez dena) sortu da beste aldaera bat: *Tonpai_{3e}*.

Oharrak: **Ariztitxu** eta **Longane** baserrien artean.

Ahozkoa: **“Tonpoi_{3é}”** 114, 115
“Tonpai_{3é}” 115

Idatzizkoa:

1903 *Tomпой, heredad* BAHP.N.BL 8575 1121b

Txinbelaneko bizkarra

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-2)

Ohar ling.: Ik. Arranotegi auzoko **Txinbelane** (baserria).

Oharrak: **Arranotegi** baserriaren behealdean, ekialdetik, **Frantzuneko atxaren** gainean.

Ahozkoa: **“Tzimeleneko bixkerrá”** 118

Urkamendi (baserria)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (C-3)

Ohar ling.: Ik. Gainak ataleko **Urkamendi** (parajea).

Oharrak: XIX. mendearen lehen zatian Gregorio Telletxeak eraikia. 1860ra arte **Almika** auzokoa izan zen. Urte hartan baserri honekin eta beste batzuekin, **Arranotegi** auzoa sortu zen (Ik. **Arranotegi** auzoa). XIX. mendearen erdialdean, Apraiz familiakoen jabetzako izan zen.

Ahozkoa: **“Urkemendí”** 050, 064, 065, 066, 068, 069,
085, 090, 114, 115, 119
“Urkimendí” 120

Idatzizkoa:

1821	<i>Greg. Tellechea, la cas. de</i>	BEHA A-78/4-1
1824	<i>Urcamendi, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1827	<i>Urcamendi, cas.</i>	BEHA A-64/12-6 77b
1829	<i>Urcamendi, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1836	<i>G. Tellechea, cas. de</i>	BEHA A-78/4-1
1845	<i>Urcamendi, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1847-74	<i>Urquimendi, cas.</i>	BUA 5
1850	<i>Urcamendi, cas.</i>	BEHA A-78/4-1
1854	<i>Urcamendi, cas.</i>	BUA 946. Ced. vec.
1857	<i>Astazabal, cas.</i>	BUA Padron 1851(3) 86
1859	<i>Urca-mendi, cas.</i>	BUA 5. Nuevo Nomenclator
1860	<i>Urcamendi, cas.</i>	BUA 5. Rotul. de calles
1895	<i>Urcamendi, cas.</i>	BAHP.N.BL 7550 353
1896	<i>Urcamendi, cas.</i>	BAHP.N.BL 7552 291b
1897-98	<i>Urcamendi, cas.</i>	BUA 10. Nomencl. 1897-98
1898	<i>Urquimendi, cas.</i>	BAHP.N.BL 8195 1539b
1910-1923	<i>Urkemendi, cas.</i>	BUA 866;1435;404. Riqu. rúst.
1922	<i>Urquimendia, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/2
1929	<i>Urquemendi, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/45
1934	<i>Urquimendia, cas.</i>	BFA. E. KZ. C/76
1938	<i>Agustizabaleta, cas.</i>	BUA 1685. Fich. sanit.
1944	<i>Urcamendi, cas.</i>	GJE fk:1115 L15;194
1944	<i>Urcamendi, cas.</i>	GJE fk:1140 L16;36
1945	<i>Urcamendi, caseria llamada</i>	GJE fk:1141 L16;40

Urkamendiondo (sola)

Kokapena: Arranotegi; VII. mapa (D-3)

Ohar ling.: Ik. Gainak ataleko **Urkamendi** (parajea).

Oharrak: **Urkamendi** baserriaren hego-mendebaldean.

Ahozkoa: **“Urkemendióndo”** 114

Zumeldi (baserria)

Kokapena: Arranotegi; X. mapa (A-2)

